

Tjänsteutlåtande

Datum 2023-10-27

Diarienummer RS 2023-04283

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Handläggare: Åsa Jackson

Telefon: 0700-82 55 63

E-post: asa.jackson@vgregion.se

Till regionstyrelsen

Inriktningsbeslut att tillämpa lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation (SVOD)

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen ställer sig bakom inriktningen att tillämpa lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.
2. Regionstyrelsen ger regiondirektören i uppdrag att utreda de praktiska och ekonomiska förutsättningarna för att implementera lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation samt ta fram en plan för genomförande.
3. Regionstyrelsen översänder beslutet till de delregionala nämnderna som underlag för dialog med kommunerna om implementering av lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

Sammanfattning av ärendet

Lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation (SVOD) trädde i kraft den 1 januari 2023. Lagen är frivillig att tillämpa, vilket innebär att vårdgivare och omsorgsgivare kan välja om de vill tillämpa lagen eller inte, men i det fall lagen tillämpas måste alla bestämmelser i lagen följas.

Lagen reglerar hur dokumentation får delas i IT-system. I praktiken kan det finnas flera olika system, både på nationell, regional och kommunal nivå, som kan komma att användas i syfte att vara ”ett system för SVOD”.

Av lagförslaget framgår bland annat att bakgrunden till den nya lagen är den demografiska utvecklingen, där en ökad andel äldre i befolkningen kommer att ha omfattande behov av stöd och hjälp, och ofta möter många olika vård- och omsorgsgivare, även från privata aktörer. Ett smidigt, digitalt informationsutbyte mellan de olika aktörerna kring en vård- och omsorgsmottagare är av central betydelse för att kunna erbjuda en säker och trygg vård och omsorg med god

kvalitet så att deras behov tillgodoses. Syftet med lagen har också varit att skapa förutsättningar för att genom digitalisering öka invånarens delaktighet och samtidigt ge medarbetare effektivare arbetsverktyg för kunskapsstöd, dokumentation och kommunikation.

SVOD möjliggör för vård- respektive omsorgsgivare att via ett elektroniskt system ge eller få tillgång till personuppgifter hos andra vård- eller omsorgsgivare över organisationsgränserna.

SVOD för socialtjänstens dokumentation får endast tillämpas för äldre och för personer med funktionsnedsättning, till skillnad från vid sammanhållen journalföring, där vårdgivares information som får avse alla patienter oavsett ålder och funktionsnedsättning. Personal som arbetar hos en vårdgivare eller omsorgsgivare får inte föra anteckningar i en annan vårdgivares eller omsorgsgivares dokumentation.

Eftersom SVOD är frivillig att tillämpa är ingen vård- eller omsorgsgivare ålagd att dela information på detta sätt. Såväl kommuner som privata vårdgivare måste fatta egna beslut om de vill tillämpa SVOD. Syftet med lagen är smidigare digital informationsdelning över organisationsgränserna. Det är därför önskvärt att så många andra vård- och omsorgsgivare som möjligt deltar.

Att tillämpa SVOD är en fråga som har stor betydelse för Västra Götalandsregionens (VGR) möjligheter att tillvarata digitaliseringens möjligheter att dela information även med kommunernas omsorg. Motsvarande skedde när VGR genom regionstyrelsen beslutade att tillämpa patientdatalagens (PDL) bestämmelser om sammanhållen journalföring.

En ökad användning av digitala verktyg i välfärdssektorn skapar tekniska förutsättningar och möjligheter att enkelt, säkert och effektivt dela information om vård- och omsorgstagaren över organisatoriska gränser. Att tillämpa den nya lagstiftningen för informationsdelning över organisationsgränser inom hälso- och sjukvård och omsorg ger förutsättningar att använda digitaliseringens fördelar för att effektivisera informationsutbyte, öka patientsäkerheten och underlätta ett personcentrerat arbetssätt.

Ett inriktningsbeslut visar att VGR avser att implementera lagstiftningen. Tidpunkten för när lagen ska börja tillämpas kan beslutas när det finns en plan för hur, samt i vilket eller vilka system den elektroniska delningen bäst kan göras. Det förutsätter i sin tur att kommuner och regioner enas om gemensamma principer och riktlinjer för detta.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Under de senaste decennierna har såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården genomgått en rad strukturella förändringar med en ökad andel privata utförare. Vård- respektive omsorgsinformation som tidigare hölls samman i en eller ett

fåtal organisationer hanteras idag av ett flertal aktörer, vilket medför att informationslandskapet i än högre grad än tidigare är fragmentiserat. Denna utveckling ses även inom det geografiska området Västra Götaland.

Samtidigt leder den demografiska utvecklingen till en ökande andel äldre i befolkningen. Äldre personer har ofta flera kroniska sjukdomar som behöver återkommande insatser från hälso- och sjukvården. Drygt 70 procent av de som är 65 år och äldre, och som tar emot vård från den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården i ordinärt boende, har också beviljats socialtjänstinsatser. Det innebär att en stor grupp invånare har sammansatta vård- och omsorgsbehov, med insatser från såväl socialtjänst som från kommunens och regionens hälso- och sjukvård.

En ökad användning av digitala verktyg i välfärdssektorn skapar tekniska förutsättningar och möjligheter att enkelt, säkert och effektivt dela information om vård- och omsorgstagaren över organisatoriska gränser. Ett smidigt, digitalt informationsutbyte mellan de olika aktörerna kring en vård- och omsorgsmottagare är av central betydelse för att kunna erbjuda en säker och trygg vård och omsorg med god kvalitet så att deras behov tillgodoses.

SVOD möjliggör för olika vårdgivare och omsorgsgivare att – när det behövs i det enskilda fallet och under vissa förutsättningar – dela vård- och omsorgsdokumentation, genom direktåtkomst eller annat utlämnande via ett elektroniskt system.

Vårdgivare har sedan 2008 genom sammanhållen journalföring kunnat dela information om patienter över vårdgivargränser, via Nationell patientöversikt (NPÖ). Kommunernas omsorg har tidigare inte haft motsvarande möjlighet till digital informationsdelning av omsorgsdokumentation genom direktåtkomst.

SVOD påverkar inte befintliga bestämmelser om patientuppgifter för sammanhållen journalföring som redan gäller mellan vårdgivare. Patientdatalagens bestämmelser om sammanhållen journalföring (kap. 6 PDL) har överförts i princip oförändrade till den nya lagen.

Att tillämpa den nya lagstiftningen för informationsdelning över organisationsgränser inom hälso- och sjukvård och omsorg ger således förutsättningar att använda digitaliseringens fördelar för att effektivisera informationsutbyte, öka patientsäkerheten och underlätta ett personcentrerat arbetssätt.

Av regeringens lagförslag framgår att grunden till den nya lagen är den demografiska utvecklingen, där en ökad andel äldre i befolkningen kommer att ha omfattande behov av stöd och hjälp och ofta möter många olika vård- och omsorgsgivare. Mängden vård och omsorg som ges av privata utförare har också ökat både inom hälso- och sjukvård och inom socialtjänst. Dessutom har många kommuner mer än en kommunal nämnd för varje verksamhetsområde, uppdelade

utifrån geografi, olika kompetensområden eller ett beställar- och utförarperspektiv.

Regeringen uttrycker att digitaliseringen erbjuder stora möjligheter, både för invånaren att kunna vara delaktig i sin vård och omsorg, men också för medarbetare i form av effektivare arbetsverktyg för kunskapsstöd, dokumentation och kommunikation. För att möjliggöra den utvecklingen har regeringen sett att det behövs ett lagstöd för att digitalt få ta del av varandras dokumentation. Förhoppningen är att lagen ska leda till ökad patientsäkerhet inom hälso- och sjukvården, och till ökad kvalitet inom socialtjänsten genom att ge tydliga ramar för hur och när dokumentation får delas över organisationsgränser utan att kränka invånarens personliga integritet.

För sammanhållen journalföring, och för att kunna dela information om patienten över vårdgivargränser, har landets alla regioner via sitt gemensamma digitaliseringsbolag Inera byggt upp en nationell digital infrastruktur i form av Nationell patientöversikt (NPÖ) för detta ändamål.

Till skillnad från för sammanhållen journalföring finns idag finns ingen nationell, teknisk lösning för SVOD. Inera har studerat lagen och lämnat en rapport Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation i praktiken. Huvudsyftet har varit att reda ut hur lagen ska tolkas i praktiken för att kunna omsättas i digitala system och tjänster. Detta oavsett om tillämpningen görs i nationella tjänster som Inera ansvarar för, eller i kommuners och regioners egna system. Enligt rapporten kvarstår ganska mycket arbete innan nya tekniska lösningar finns på plats, och det kan inte heller lösas inom Ineras nuvarande uppdrag. Inera framhåller att det är en lång process att ta sig från ny lagstiftning till fullt fungerande tillämpning i IT-system, men menar att rapporten kan ses som ett tidigt stöd för en sådan färdplan.

För VGRs räkning skulle program Millennium kunna innebära en möjlig lösning och ram för en sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Detta är något som behöver utredas vidare.

En grundläggande förutsättning för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation är att informationen tolkas, återanvänds och utbyts med bibehållen mening och innehåll, så kallad semantisk interoperabilitet. Andra viktiga gemensamma frågor är vilken dokumentation som ska delas, invånarens möjlighet till digital åtkomst till sin dokumentation, informationsplikten om systemet, samt processer för spärr och samtycke. Socialstyrelsen kommer också att arbeta fram föreskrifter för lagen.

Finansiering resurskonsekvenser av beslutet

Ett inriktningsbeslut om implementering medför i sig inte behov av några extra personella eller ekonomiska resurser. Hur de ekonomiska konsekvenserna blir på sikt kommer att bero på vilka elektroniska system som man väljer att interagera

genom. Vinster kan uppnås genom en mer effektiv och smidig informationsdelning.

Genomförande och uppföljning av beslut

Regiondirektören får i uppdrag att utreda de praktiska och ekonomiska förutsättningarna för att implementera SVOD. De praktiska förutsättningarna inbegriper till exempel system, informatik och behov av riktlinjer. Detta bör göras i samråd med kommunerna.

En plan behöver tas fram för att klargöra vilka steg som krävs för en implementering av SVOD. En delrapportering ska ske under 2024 samt en slutrapportering våren 2025.

Arbetet med implementeringen bör göras med iakttagande av de föreskrifter som väntas från Socialstyrelsen, samt bör göras med stöd av Socialstyrelsens verktyg för Gemensam informationsstruktur.

Beredning

Ärendet har beretts av Koncernkontoret i samråd med enhet juridik.

Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har behandlat ärendet den 9 november 2023.

Koncernkontoret

Håkan Sandahl
Regiondirektör

Karin Loström Muth
Hälso- och
sjukvårdsutvecklingsdirektör

Ytterligare information

[Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation i praktiken \(inera.se\)](https://www.inera.se).

Besluten skickas till

För genomförande:

- Håkan Sandahl, regiondirektör

För kännedom:

- Operativa hälso- och sjukvårdsnämnden
- Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden
- Samtliga delregionala nämnder, samt till respektive ansvarig tjänsteperson

Datum 2023-10-27

6 (6)

Diarienummer RS 2023-04283

- Karin Looström Muth, hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör
- Västkom
- Samtliga kommuner i Västra Götalandsregionen
- Leena Ekberg, för vidarebefordran till Klinisk ledning
- Kommunikationsavdelningen